

Nr 349.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående tillfällig löneförbättring för viss personal vid livrustkammaren; given Stockholms slott den 19 mars 1920.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att till beredande av tillfällig löneförbättring under år 1920 åt förståndaren för livrustkammaren och viss där anställd extra personal bevilja på *tilläggsstat* för år 1920 ett förslagsanslag, högst, å 2,000 kronor, att efter Kungl. Maj:ts bestämmande utgå i huvudsaklig överensstämmelse med de föreskrifter, som beträffande motsvarande befattningshavare inom den civila statsförvaltningen må varda gällande för år 1920.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Olof Olsson.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 19 mars 1920.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BRANTING,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena friherre PALMSTIERNA,
 Statsråden: UNDÉN,
 THORSSON,
 OLSSON,
 SANDLER,
 NOTHIN,
 NILSON,
 ERIKSSON,
 SVENSSON,
 HANSSON.

Departementschefen, statsrådet Olsson anförde härefter:

Tillfällig
 löneförbättring för viss
 personal vid
 livrustkammaren.

Vid anmälan den 9 januari 1920 av frågor, tillhörande regleringen av utgifterna under tilläggsstatens till riksstaten för år 1920 åttonde huvudtitel hemställde jag, det Kungl. Maj:t tacktes föreslå riksdagen att, i avbidan på proposition angående tillfällig löneförbättring för viss personal vid livrustkammaren, för ändamålet beräkna på tilläggsstat för år 1920 ett förslagsanslag, högst 2,000 kronor. Denna min hemställan blev av Kungl. Maj:t bifallen.

Jag anhåller att nu inför Kungl. Maj:ts prövning få framlägga förenämnda fråga och tillåter mig därvid till en början lämna vissa för spörsmålets bedömande nödvändiga erinringar.

Efter det nationalmuseibygnaden år 1866 blivit fullbordad, inrymdes i densamma, förutom statens konstsamlingar, även de till statens historiska museum samt livrustkammaren och den därmed förenade klädskammaren

hörande samlingar. För att bereda ökad plats för statens konstsamlingar överflyttades emellertid livrustkammarens och klädkammarens samlingar år 1884 till lokaler inom kungl. slottet. De för livrustkammaren och klädkammaren upplåtna lokalerna inom kungl. slottet befunnos emellertid sedermera behövliga för annat ändamål. I proposition nr 95 vid 1905 års lagtima riksdag framlade Kungl. Maj:t med anledning därav förslag angående flyttning av livrustkammarens samlingar till nordiska museet. I sådant hänseende föreslogs i propositionen, att riksdagen måtte för sin del medgiva, att i ämnet finge träffas avtal i enlighet med uppgjort förslag till överenskommelse mellan svenska staten och nordiska museet angående deposition av livrustkammarens samlingar i nordiska museets nya byggnad å Lejonslätten på kungl. Djurgården. Sagda förslag fanns intaget uti det vid propositionen fogade utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 17 mars 1905.

I skrivelse den 18 maj 1905, nr 145, anmälde riksdagen, att den beslutat i enlighet med Kungl. Maj:ts framställning.

Ovannämnda förslag till överenskommelse innehöll, bland annat, följande:

(I punkten 3):

För depositionstiden skulle staten ställa till förfogande av nordiska museets nämnd ett anslag av 6,200 kronor för år räknat, vilket anslag skulle användas till vård, bevakning, underhåll och förökande av livrustkammarens samlingar. Av detta anslag skulle för år räknat avses:

till arvode åt livrustkammarens föreståndare	kronor 2,000: —
» » » » inspektör	» 600: —
» samlingarnas ökande	» 1,400: —

(I punkten 4):

Under depositionstiden skulle livrustkammarens samlingar stå under förvaltning av nordiska museets nämnd, som, utan anspråk på vidare bidrag från statens sida än under punkten 3 i överenskommelsen sagts, ansvarade för samlingarnas behöriga vård och underhåll.

(I punkten 6):

Närmaste vården och tillsynen över livrustkammaren skulle utövas av dess föreståndare, som utsåges av Kungl. Maj:t efter förslag av nordiska museets nämnd. Denne föreståndare finge tillika vara anställd såsom tjänsteman vid nordiska museet.

(I punkten 7):

Kungl. Maj:t skulle äga förordna om inspektör att övervaka förvaltningen av livrustkammarens angelägenheter.

(I punkten 8):

Nordiska museet skulle övertaga i sin tjänst dåvarande ordinarie vaktbetjäning vid livrustkammaren, nämligen en vaktmästare och en eldare, vilka fortfarande, så länge de kvarstode i sina befattningar, skulle avlönas med minst 800 kronor om året vardera.

Den 20 oktober 1905 blev förenämnda överenskommelse av Kungl. Maj:t antagen för svenska statens räkning.

För tillsyn, underhåll och vård av livrustkammarens samlingar anvisade riksdagen på extra stat för vart och ett av åren 1906—1909 anslag till samma belopp, 6,200 kronor, som utgått för vart och ett av åren 1902—1905.

I skrivelse den 14 oktober 1908 ifrågasatte föreståndaren för livrustkammaren höjning av anslaget för år 1910 i ändamål att föreståndaren måtte beredas ökade avlöningsförmåner.

Vederbörande departementschef ansåg emellertid icke lämpligt att genom höjning av ifrågavarande anslag verka rubbning av den med nordiska museet gällande överenskommelsen. Därest det skulle anses skäligt, att livrustkammarens föreståndare bereddades ökad avlöning, syntes det departementschefen bäst överensstämmande med det träffade avtalet att därtill anlita museets medel. Huruvida en dylik åtgärd borde föranleda ökning av det till museet på extra stat utgående anslaget, ansåg departementschefen böra bliva föremål för särskild prövning.

I enlighet med departementschefens hemställan föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att för tillsyn, underhåll och vård av livrustkammarens samlingar på extra stat även för år 1910 anvisa ett anslag av 6,200 kronor. Detta bifölls ock av riksdagen.

Även för år 1911 anvisade riksdagen för enahanda ändamål å extra stat 6,200 kronor.

Emellertid anhöll i september 1910 föreståndaren för livrustkammaren, att hos riksdagen måtte för livrustkammaren å extra stat för år 1912 äskas, förutom ett anslag, motsvarande det dittills utgående eller 6,200 kronor, dels till avlöande av ytterligare en vaktmästare 1,200 kronor, dels ock till påbörjande av konservering av föremål i livrustkammaren 300 kronor eller sålunda tillhopa 7,700 kronor.

Beträffande frågan om medel till avlöande av ytterligare en vaktmästare ansåg vederbörande departementschef med det träffade avtalet bäst överensstämmande att, i den mån det i punkten 3 omförmälda anslag icke lämnade tillgång därtill, bemålde vaktmästares avlöning utginge av museets medel.

Departementschefen hemställde, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att på extra stat för år 1912 anvisa dels för tillsyn, underhåll och vård av livrustkammarens samlingar ett belopp av 6,200 kronor, dels ock för iståndsättande av vissa föremål i nämnda samlingar ett belopp av 300 kronor.

Därjämte hemställdes, med föranledande av en framställning från nordiska museets nämnd, om förslag till riksdagen att på extra stat för år 1912 för nordiska museet anvisa ett belopp av 70,000 kronor att under visst angivet villkor ävensom på de övriga villkor, Kungl. Maj:t kunde finna lämpligt föreskriva, ställas till nämndens förfogande för att enligt dess bestämmande användas för museet tillhörande ändamål.

I statsverkspropositionen vid 1911 års riksdag gjordes ock framställning i enlighet med departementschefens berörda förslag i fråga om anslag till livrustkammaren och nordiska museet.

I skrivelse den 31 maj 1911, nr 8, anmälde riksdagen, att de av Kungl. Maj:t äskade anslagen till livrustkammaren blivit av riksdagen beviljade.

Vidkommande det begärda anslaget till nordiska museet erinrade riksdagen om vederbörande departementschefs ovanberörda uttalanden beträffande ökade avlöningsförmåner åt föreståndaren för livrustkammaren och anställandet av ytterligare en vaktmästare för livrustkammarens räkning ävensom att nordiska museets nämnd antytt, att avlöningarna till intendenterna vid museet vore lägre än motsvarande befattningshavares i statens tjänst, och uttalade riksdagen, att de löneförbättringar och den personalökning vid museet och livrustkammaren, som kunde vara av behovet påkallade, borde, då betydligt förhöjt statsanslag till museet beviljades, bestridas av museets medel.

Riksdagen anvisade ock på extra stat för år 1912 till nordiska museet 70,000 kronor att under vissa villkor ställas till nämndens förfogande för att enligt dess bestämmande användas för museet tillhörande ändamål.

Med utlåtande den 8 november 1911 överlämnade nordiska museets nämnd till Kungl. Maj:t en av föreståndaren för livrustkammaren gjord ansökning, vari han — under erinran att till arvode åt föreståndaren för det dåvarande utginge 2,000 kronor årligen av anslaget för tillsyn, underhåll och vård av livrustkammarens samlingar — hemställt, att Kungl. Maj:t måtte bestämma, att av omförmälda anslag på extra stat för år 1912 till nordiska museet skulle utgå till förbättrande av föreståndarens för livrustkammaren avlöningsförmåner 3,800 kronor och till anställande av en ny vaktmästare därstädes 1,200 kronor.

Nämnden hemställde, med åberopande av vissa skäl, att, för den händelse Kungl. Maj:t skulle anse någon del av statsanslaget uttryckligen böra reserveras till förhöjd avlöning åt livrustkammarens föreståndare, dennes framställning icke måtte i vidare mån bifallas, än att museet förklarades skyldigt att såsom villkor för statsanslagets åtnjutande utgiva till livrustkammarens föreståndare sådan avlöning, att denna med inräknande av de av livrustkammarens anslag utgående 2,000 kronor uppginge till enahanda belopp som det, varmed avlöningen till museets egna intender för år 1912 komme att utgå. På anförda skäl yrkade nämnden avslag å fram-

ställningen om anslag å 1,200 kronor till ny vaktmästare för livrustkammaren.

Genom beslut den 8 december 1911 ställde Kungl. Maj:t omförmälda av riksdagen på extra stat för år 1912 åt nordiska museet anvisade anslag för därmed avsedda ändamål till museinämndens förfogande under villkor, bland annat, att till föreståndaren för livrustkammaren skulle under år 1912 utgå förhöjd avlöning, så att han i avlöningshänseende bleve likställd med museets egna intendent.

På extra stat för åren 1913—1917 anvisades av riksdagen för tillsyn, underhåll och vård av livrustkammarens samlingar 6,200 kronor samt för iståndsättande av vissa föremål i nämnda samlingar 300 kronor.

Till iståndsättande av vissa föremål i livrustkammarens samlingar anvisades vid 1917 års riksdag på extra stat för år 1918 såsom förslagsanslag, högst, 1,700 kronor. Enligt vad i riksdagens skrivelse den 13 juni 1917 nr 8 angives, hade det dåmera visat sig nödvändigt att för sagda konserveringsarbete anställa en särskild person, åt vilken arvode måste beräknas till ett belopp av omkring 1,200 kronor, varjämte för tillfällig hjälp vid såväl konservering av textilföremål som övrig konservering samt till material erfordrades 500 kronor. »Till tillsyn, underhåll och vård av livrustkammarens samlingar» skulle på extra stat för år 1918 fortfarande utgå 6,200 kronor såsom »förslagsanslag, högst».

Jag anser mig vidare böra erinra därom, att, då nordiska museets nämnd i skrivelse till Kungl. Maj:t den 27 september 1912 anhöll, att till riksdagen måtte avlätas framställning om beviljande åt museet av ett till 80,000 kronor höjt anslag på extra stat för år 1914, nämnden, bland annat, meddelat, att, oaktat det riksdagen för åren 1912 och 1913 beviljat museet det högst betydande beloppet av 70,000 kronor för vardera året, nämnden dock ej sett sig i stånd att giva sina tjänstemän löner till samma belopp, som innehavare av motsvarande tjänster i staten dåmera åtnjöte. Det beklagliga däri framträdde så mycket starkare, som den enskilde i regeln plägade få betala högre avlöningar än staten i följd av den ringare trygghet för framtiden, som den enskilda tjänsten innebure.

I det vid statsverkspropositionen vid 1913 års riksdag fogade statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 14 januari 1913 yttrade vederbörande departementschef, att den i ärendet föreliggande utredningen syntes honom ådagalägga, att ett ökat statsunderstöd åt nordiska museet för år 1914 vore av behovet påkallat, och ville departementschefen förorda, att understödet bestämdes till det av nämnden begärda beloppet. Skulle

anslaget beviljas — fortsatte departementschefen — föreställde han sig, att uppskov ej längre skedde med tilldelande åt museets tjänstemän och intendenten för livrustkammaren av de löner, som nämnden under sådan förutsättning ställt i utsikt.

I skrivelse den 30 maj 1913, nr 8, anmälde riksdagen, att under viss förutsättning på extra stat för år 1914 till nordiska museet anvisats ett belopp av 80,000 kronor. Under erinran om att nödig löneförbättring för personalen vid museet och livrustkammaren icke, enligt vad nämnden upplyst, kunnat beviljas, uttalade riksdagen sin bestämda förväntan att, då det begärda anslaget beviljades, den ifrågasatta löneregleringen icke längre undanskötes samt att densamma genomfördes utan att vidare anspråk på statens medverkan därtill framställdes.

1918 års lagtima riksdag anvisade till nordiska museet, enligt skrivelse den 22 juni 1918, nr 8 A, på extra stat för år 1919 ett förslagsanslag, högst, 120,000 kronor, att, under viss förutsättning, utgå till nordiska museets nämnd för att enligt dess bestämmande användas till museets ändamål.

Riksdagen erinrade därvid, att den gjorda framställningen om förhöjt anslag hade sin grund i dels museets ökade utgifter för tjänstemännens avlöning och dels stegrade kostnader i övrigt för museets verksamhet.

I förstberörda hänseende meddelade vederbörande departementschef i sitt yttrande till det vid statsverkspropositionen vid 1918 års lagtima riksdag, åttonde huvudtiteln, fogade statsrådsprotokollet den 14 januari 1918, hurusom nordiska museets nämnd i skrivelse den 12 september 1917 anförde, att vid beviljandet år 1913 av det till nordiska museet utgående statsanslaget, varigenom detta anslag höjdes från 70,000 till 80,000 kronor, riksdagen uttalat sin bestämda förväntan, att tjänstemännens vid nordiska museet och livrustkammaren löner skulle regleras i överensstämmelse med tjänstemännens vid statens med nordiska museet jämförliga nyreglerade verk. Sådan löne-reglering genomfördes på grund därav från och med år 1914. Sedan på grund av 1917 års riksdags beslut vissa statstjänstemäns löner givits tillskott i enlighet med av riksdagen fastställda principer, hade nordiska museets nämnd ansett sig skyldig att tilldela tjänstemän och befattningshavare vid museet och livrustkammaren krigstidstillägg och krigstidshjälp enligt samma principer. I enlighet med principen, att lönerna till tjänstemän vid nordiska museet och livrustkammaren skulle utgå med samma belopp som till tjänstemän vid statens med nordiska museet jämförliga nyreglerade verk, syntes det nämnden åligga museet att från och med ingången av år 1919 utbetala ålderstillägg åt därtill berättigade tjänstemän, däribland föreståndaren för livrustkammaren med 500 kronor.

Under hänvisning till vad av nämnden sålunda och i övrigt anförts, anhöll nämnden, att Kungl. Maj:t måtte till 1918 års riksdag avlåta proposition om beviljande för år 1919 av en höjning av det till nordiska museet dittills utgående statsanslag från 80,000 till 120,000 kronor.

Nyssberörda anslag, 120,000 kronor, är även av 1919 års lagtima riksdag anvisat på extra stat för år 1920 såsom förslagsanslag, högst.

I skrivelse den 25 augusti 1917 hade intendenten och föreståndaren för livrustkammaren gjort framställning om utverkande jämväl för år 1919 av anslagen till tillsyn, underhåll och vård av livrustkammarens samlingar ävensom till iståndsättande av vissa föremål i dessa samlingar, att utgå med senast beviljade belopp. Tillika hemställde han på särskilt anförda skäl, att till avlönande av extra tjänstemän samt vikariatsersättning vid livrustkammaren måtte hos riksdagen äskas anslag av 4,500 kronor. I avseende å frågan, huruvida det kunde anses ingå i nordiska museets skyldighet att anvisa medel till sistnämnda ändamål, yttrade intendenten, att så icke torde vara fallet, då de förhållanden, som framkallat behovet av ökad arbetskraft, väsentligen tillkommit efter avslutandet av överenskommelsen mellan staten och nordiska museet samt sålunda icke kunnat tagas med i beräkningen vid överenskommelsens avfattande.

Med eget utlåtande hade nordiska museets nämnd till Kungl. Maj:t överlämnat och därvid på det varmaste tillstyrkt intendentens framställning.

Yttranden i ärendet hade vidare avgivits av vitterhetsakademien och vetenskapsakademien, som båda uttalat sig för bifall till framställningen.

Till det vid statsverkspropositionen vid 1918 års lagtima riksdag (åttonde huvudtiteln) fogade statsrådsprotokollet den 14 januari 1918 yttrade vederbörande departementschef beträffande intendentens för livrustkammaren hemställan om beredande av medel till extra biträden samt vikariatsersättning därstädes följande:

Alltsedan år 1881 hade livrustkammaren haft egen föreståndare; närmast dessförrinnan lydde samlingarna under intendenten vid nationalmusei konstavdelning. Föreståndaren hade varit och vore alljämt institutionens ende fast anställda tjänsteman.

Givet vore, att den allmänna utveckling, som under de senaste årtiondena ägt rum på de flesta kulturella områden, icke kunnat lämna livrustkammaren oberörd. De därstädes förvarade samlingarna, vilka ägde ett i vissa avseenden oskattbart värde, hade tilldragit sig allt större intresse, och i fråga om deras vård, underhåll och fullständigande vore anspråken dämera vida högre än de varit på 1880-talet. De göromål, som ursprungligen ålegat livrustkammarens föreståndare, hade därför erhållit ökad omfattning, och nya arbetsuppgifter hade tillkommit. Av särskild betydelse i detta hänseende blev den år 1906 verkställda överflyttningen av samlingarna från kungl. slottet till nordiska museet. De nya lokalerna läto samlingarna komma bättre till sin rätt än förr och erbjödo stora utvecklingsmöjligheter, vilka givetvis i görligaste mån tillvaratagits. Det hade visat sig fylla ett känt behov, att samlingarna dämera hölles öppna för allmänheten dagligen under hela året, medan de förut varit tillgängliga 3 dagar i veckan under sommarmånaderna.

Under sådana omständigheter vore det icke ägnat att förvåna, att en enda person

icke längre förmådde fylla alla de krävande uppgifter, som förekomme vid dessa samlingar. Till ett speciellt arbete, iståndsättande av vissa föremål därstädes, hade visserligen riksdagen anslagit särskilda medel, och ett kvalificerat biträde hade anlitats för ändamålet. Men i fråga om alla andra göromål, som egentligen tillhörde föreståndarbefattningen, vore föreståndaren hänvisad uteslutande till sin egen arbetskraft eller till frivilliga eller för enskilda medel anskaffade medhjälpare.

Intendenten hade under återopande av vunnit erfarenhet förklarat behov förennas dels, ständigt, av en amanuens samt av en bibliotekarie och registrator, dels öck, under vissa tider av året, av tillfälliga biträden. Av den i ärendet förebragta utredningen hade departementschefen visserligen funnit behovet av att vid livrustkammaren anställa en amanuens vara på ett tillfredsställande sätt ådagalagt, men icke känt sig övertygad om nödvändigheten av att jämväl en bibliotekarie och registrator beredd anställning därstädes.

Vad anginge amanuensens avlöningsförmåner hade intendenten ursprungligen föreslagit, att han skulle erhålla, för år räknat, ett arvode av 2,500 kronor. Sedermera hade intendenten ifrågasatt, att amanuensarvodet skulle bestämmas till 3,000 kronor. Eburu en avlöning å sistnämnda belopp icke kunde sägas vara omotiverad, om man toge hänsyn till den kompetens, som skulle förutsättas för erhallande av befattningen i fråga, nämligen avlagd filosofie licentiatexamen, samt till den föreslagna amanuensens tjänstgöringstid, vilken, enligt vad departementschefen inhämtat, beräknats till 6 timmar för tjänstgöringsdag, ansåge han sig dock icke då böra tillstyrka, att arvodet sattes högre än enligt intendentens förstnämnda förslag d. v. s. till 2,500 kronor.

Vidkommande därefter frågan om anslag till vikariatsersättning funne departementschefen behovet även av ett dylikt anslag vara ådagalagt. Föreståndaren för livrustkammaren vore ju ofta på grund av tjänsteresor, officiella uppdrag, studier eller andra omständigheter förhindrad att själv upprätthålla föreståndarbefattningen, och vid sådana tillfällen ävensom under föreståndarens semester eller sjukdom vore det uppenbarligen av vikt, att annan kompetent person förordnades att uppehålla de med föreståndarbefattningen förenade göromål, i den mån de ej av föreståndaren själv fullgjordes, på det att de löpande göromålen icke måtte ligga nere. Medel till utbetalande av dylik ersättning kunde icke beredas på annat sätt än genom beviljande av ett särskilt anslag för ändamålet.

Det behöfliga anslaget storlek låte sig naturligen icke med säkerhet beräkna. Intendenten hade föreslagit, att sammanlagt 500 kronor skulle anslås till avlöande av tillfälliga biträden och till vikariatsersättning. Departementschefen biträdde detta förslag.

Vad till sist anginge den av intendenten berörda frågan, huruvida de ifrågasvarande kostnaderna för livrustkammarens samlingar vore av den art, att de jämlikt förut omförmälda överenskommelse mellan svenska staten och nordiska museet borde bestridas av det sistnämnda medel, funne departementschefen, i likhet med intendenten och på de av honom andragna skälen, att nämnda överenskommelse icke skäligen kunde så tolkas, att någon dylik skyldighet skulle åligga nordiska museet. För att tillgodose sagda behov vore det alltså nödvändigt, att framställning gjordes till riksdagen.

I enlighet med departementschefens hemställan föreslog Kungl. Maj:ts 1918 års lagtima riksdag

att anvisa på extra stat för år 1919 såsom särskilda förslagsanslag, högst, nedan angivna belopp:

dels för tillsyn, underhåll och vård av livrustkammarens samlingar 6,200 kronor;

dels till iståndsättande av vissa föremål i nämnda samlingar 1,700 kronor;

dels ock enligt de närmare föreskrifter, som kunde av Kungl. Maj:t meddelas, till arvoden åt extra biträden samt vikariatsersättning vid livrustkammaren 3,000 kronor.

På grund av den förebragta utredningen anvisade riksdagen på extra stat för år 1919 såsom särskilda förslagsanslag, högst, de åskade beloppen till de för dem avsedda ändamål.

Vid 1919 års lagtima riksdag föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att på extra stat för år 1920 såsom särskilda förslagsanslag, högst, anvisa — utom de av 1918 års lagtima riksdag till livrustkammaren anvisade belopp — följande nya belopp:

dels till arvode åt ett tekniskt biträde för vård av livrustkammarens samlingar 2,150 kronor;

dels ock för avskrifter av äldre inventarieförteckningar angående livrustkammarens samlingar 1,200 kronor.

Beträffande arvodet åt det föreslagna tekniska biträdet — i handlingarna benämnd rustmästare — hade föreståndaren för livrustkammaren hos Kungl. Maj:t, med hänvisning till den löneroglering för vaktmästare och likställda befattningshavare, som genomförts vid 1918 års lagtima riksdag, hemställt, att avlöningen för den nye befattningshavaren skulle sättas till 2,200 kronor. Han borde nämligen likställas med befattningshavare inom preparatorsgruppen. Såväl till sysselsättning som behöfelig kompetens vore han fullt jämförlig med en preparator vid exempelvis de naturvetenskapliga museerna.

I anförande till det vid statsverkspropositionen till 1919 års lagtima riksdag, åttonde huvudtiteln, fogade statsrådsprotokollet för den 9 januari 1919 yttrade vederbörande departementschef i fråga om anställandet av den nye befattningshavaren, att han lika med nordiska museets nämnd funnit, att det ej rättvisligen borde ifrågasättas, att denne befattningshavare, som skulle komma att fullgöra åligganden såsom ett tekniskt biträde för samlingarnas vård, skulle avlönas av nordiska museet. Enligt det mellan staten och nordiska museets nämnd upprättade avtalet angående deposition av livrustkammarens samlingar i nordiska museet skulle visserligen nämnden ansvara för samlingarnas behöriga vård och underhåll. Men det gällde här arbeten, som allt ditills ansetts ankomma på föreståndaren, vilken enligt nämnda överenskommelse utövade närmaste vården och tillsynen över livrustkammaren. I överenskommelsen förutsattes ej heller någon dylik befattningshavare med avlöning av nordiska museet.

Departementschefen ansåg emellertid, att från det föreslagna avlöningsbeloppet, 2,200 kronor, borde avdragas 50 kronor, motsvarande pensionsavgift för en ordinarie innehavare av befattningen.

1919 års lagtima riksdag anvisade på extra stat för år 1920 såsom särskilda förslagsanslag, högst, de hos riksdagen åskade beloppen.

Jag vill till sist, innan jag ingår på nu föreliggande framställning, bringa i erinran, hurusom

dels 1918 års lagtima riksdag, till förstärkande av det utav riksdagen för år 1918 till nordiska museet anvisade anslag å 80,000 kronor, till nämnda museum anvisade på tilläggsstat för år 1918 ett förslagsanslag, högst 20,000 kronor att på de villkor, Kungl. Maj:t föreskreve, utgå till nordiska museets nämnd för beredande av krigstidstillägg och krigstidshjälp för nämnda år åt museets personal,

dels ock 1918 års urtima riksdag, till förstärkande av omförmålda för år 1918 till nordiska museet anvisade anslag å 80,000 kronor, till nämnda museum, utöver på tilläggsstat för år 1918 anvisat förslagsanslag av högst 20,000 kronor, ytterligare anvisade på extra tilläggsstat för år 1918 under åttonde huvudtiteln ett förslagsanslag, högst 32,000 kronor, att på de villkor, Kungl. Maj:t föreskreve, utgå till nordiska museets nämnd för beredande av extra krigstidstillägg och extra krigstidshjälp för tiden från och med den 1 juli till och med den 31 december 1918 åt museets personal.

1919 års lagtima riksdag har, till förstärkande av det utav riksdagen för år 1919 till nordiska museet anvisade anslag å 120,000 kronor, till nordiska museet anvisat på tilläggsstat under åttonde huvudtiteln för år 1919 ett förslagsanslag, högst 93,100 kronor, att på de villkor, Kungl. Maj:t föreskreve, utgå till nordiska museets nämnd för beredande av dyrtidstillägg för år 1919 åt museets personal.

I en till Kungl. Maj:t ingiven framställning har nu intendenten och föreståndaren för livrustkammaren hos Kungl. Maj:t hemställt, att livrustkammarens tjänstemän måtte komma i åtnjutande av samma tillfälliga löneförbättring som motsvarande befattningshavare vid andra statssamlingar och att Kungl. Maj:t därom ville utfärda bestämmelser.

I framställningen har föreståndaren för livrustkammaren anført, hurusom genom kungörelse den 27 juni 1919 (nr 362) Kungl. Maj:t utfärdade bestämmelser angående tillfällig löneförbättring under år 1919 för viss personal inom den civila förvaltningen. Livrustkammaren stode i sin helhet på extra stat och intoge dessutom på grund av den år 1905 träffade överenskommelsen mellan svenska staten och nordiska museet en egendomlig särställning, icke minst beträffande det sätt, på vilket tjänstemännens avlöningar utginge. Samlingens personal hade likväl genom av Kungl. Maj:t utfärdade bestämmelser i avlöningsförmåner och dyrtidstillägg jämfästills med motsvarande befattningshavare vid andra statssamlingar såsom statens historiska museum och national-

museum. Tjänstemännen vid dessa sistnämnda samlingar hade i ovannämnda kungörelse blivit berättigade till tillfällig löneförbättring för år 1919 och komme därmed i en avsevärt bättre ställning än livrustkammarens tjänstemän, som icke syntes kunna innefattas under några av kungörelsens bestämmelser.

Livrustkammarens tjänstemän och deras löneförmåner vore för år 1919:

Inspektor med arvode 600 kronor, utgående av anslaget till livrustkammaren för underhåll och vård av samlingarna.

Föreståndare med arvode 5,800 kronor (däraf 1,800 kronor motsvarande tjänstgöringspenningar) jämte ett ålderstillägg å 500 kronor eller sammanlagt 6,300 kronor, utgående med 2,000 kronor av nyssnämnda anslag och med 4,300 kronor, jämlikt Kungl. Maj:ts bestämmelse av den 21 november 1913, av anslaget till nordiska museet.

En amanuens med arvode å 2,500 kronor, utgående, jämlikt kungl. brev den 18 september 1918, av anslaget till livrustkammaren för anställande av extra biträden m. m.

En e. o. tjänsteman med tillfälliga arvoden, ej uppgående till 1,000 kronor, utgående från skilda titlar.

Vidare utginge, jämlikt kungl. brevet den 18 september 1918, ett vikariatsarvode under föreståndarens semester med 225 kronor av anslaget till livrustkammaren för inkallande av extra biträden m. m.

Nordiska museets nämnd har förordat ifrågavarande framställning.

Statskontoret, vars utlåtande infordrats och den 27 september 1919 avgivits, har beträffande frågan om tillfällig löneförbättring för inspektorn vid livrustkammaren ansett sig förhindrat att därtill förorda bifall vid det förhållande att, enligt vad statskontoret funnit, nämnda inspektor måste anses tillhöra de befattningshavare, vilka vid den tillfälliga lönereglering, som för viss personal inom den civila statsförvaltningen beviljats av 1919 års lagtima riksdag, lämnats åsido.

Vad anginge frågan om tillfällig löneförbättring för övrig i framställningen omförmäld personal vid livrustkammaren tillstyrkte statskontoret, att densamma finge komma i åtnjutande av tillfällig löneförbättring enligt enahanda grunder, som gällde i fråga om sådan löneförbättring för motsvarande anställningshavare i statens tjänst. Statskontoret anförde vidare:

Med hänsyn till visst angivet stadgande i den mellan svenska staten och nordiska museet med riksdagens medgivande träffade, ovan omförmälda överenskommelsen syntes emellertid, därest för beredande åt ifrågavarande personal vid livrustkammaren av tillfällig löneförbättring ytterligare anslag av statsmedel bleve behöfligt, det erforderliga anslagsbeloppet böra äskas av riksdagen; och syntes detsamma, såsom skett med det för dyrtidstillägg åt nordiska museets, inklusive livrustkammarens, personal under år 1919 beviljade beloppet, böra uppföras såsom ett särskilt extra anslag under åttonde huvudtiteln. Därest denna statskontorets uppfattning gillades av Kungl. Maj:t, skulle alltså anslag till tillfällig löneförbättring åt meranämnda personal vid livrustkammaren icke kunna anvisas förrän på tilläggsstat till riksstaten för år 1920.

Vidkommande frågan, med vilket belopp sagda anslag borde å nämnda stat upp-

föras, var statskontoret för det dåvarande icke i tillfälle att i sådant avseende avgiva något definitivt förslag, då statskontoret icke kände, vilka grunder för tillfällig löneförbättring under år 1920 åt vissa befattningshavare i statens tjänst Kungl. Maj:t hade för avsikt att föreslå riksdagen. Utgående från de grunder, efter vilka dylik löneförbättring utginge för år 1919, syntes man emellertid lämpligen kunna beräkna anslaget i fråga, som syntes böra betecknas såsom förslagsanslag, högst, till 2,000 kronor.

Löneregleringskommittén, som genom remiss anbefallts yttra sig över förevarande framställning, har i utlåtande den 12 december 1919 i ärendet anfört följande:

Enligt den år 1905 träffade överenskommelsen mellan svenska staten och nordiska museet angående deposition av livrustkammarens samlingar i nordiska museets nya byggnad å Lejonslätten på kungl. Djurgården skulle staten för depositionstiden ställa till förfogande av nordiska museets nämnd ett anslag av 6,200 kronor för år räknat, att användas till vård, bevakning, underhåll och förökande av livrustkammarens samlingar. Av detta anslag skulle för år räknat avses till arvode åt livrustkammarens föreståndare 2,000 kronor och till arvode åt livrustkammarens inspektör 600 kronor. Nordiska museets nämnd skulle under depositionstiden, utan anspråk på vidare bidrag från statens sida, ansvara för behörig vård och underhåll av livrustkammarens samlingar. Närmaste värden och tillsynen över livrustkammaren skulle utövas av dess föreståndare, som skulle utses av Kungl. Maj:t efter förslag av nordiska museets nämnd. Föreståndaren finge tillika vara anställd såsom tjänsteman vid nordiska museet.

Föreståndaren för livrustkammaren ifrågasatte år 1908 höjning av det nämnda anslaget i ändamål att föreståndaren måtte beredas ökade avlöningsförmåner, men denna framställning rönt ej framgång. Vederbörande departementschef ansåg icke lämpligt att genom höjning av anslaget verka rubbning av den med nordiska museet gällande överenskommelsen. Därest det skulle anses skäligt, att livrustkammarens föreståndare bereddes ökad avlöning, syntes det departementschefen bäst överensstämmande med det träffade avtalet att därtill anlita museets medel.

Även då föreståndaren för livrustkammaren år 1910 gjorde framställning om ett särskilt anslag till avlöning av ytterligare en vaktmästare, avvisades denna framställning. Vederbörande departementschef ansåg med det träffade avtalet bäst överensstämmande, att, i den mån det förenämnda anslaget icke lämnade tillgång därtill, bemålde vaktmästares avlöning utginge av museets medel, och, då 1911 års riksdag höjde anslaget till nordiska museet till 70,000 kronor, uttalade riksdagen i skrivelse den 31 maj 1911 nr 8, att de löneförbättringar och den personalökning vid museet och livrustkammaren, som kunde vara av behovet påkallade, borde, då betydligt förhöjt statsanslag till museet beviljades, bestridas av museets medel.

Då Kungl. Maj:t den 8 december 1911 ställde det sistnämnda anslaget till museinämndens förfogande, skedde detta med villkor, bland annat, att till föreståndaren för livrustkammaren skulle under år 1912 utgå förhöjd avlöning, så att han i avlöningshänseende bleve likställd med museets egna intenter.

Sedan vid 1911 års riksdag beviljats ett särskilt anslag å 300 kronor för istandsättande av vissa föremål i livrustkammarens samlingar, anvisades vid 1917 års riksdag för samma ändamål ett förslagsanslag, högst, å 1,700 kronor. Det hade nämligen visat sig nödvändigt att för sagda konserveringsarbete anställa en särskild person, åt

vilken arvode måste beräknas till ett belopp av omkring 1,200 kronor, varjämte för tillfällig hjälp vid konservering samt till material erfordrades 500 kronor.

Emellertid hade, då nordiska museets nämnd i september 1912 gjorde framställning om ett till 80,000 kronor förhöjt årsanslag till museet, nämnden meddelat, att, oaktat det beviljade anslaget å 70,000 kronor, nämnden ej sett sig i stånd att giva sina tjänstemän löner till samma belopp, som innehavare av motsvarande tjänster i staten dämera åtnjöte. Då 1913 års riksdag beviljade det begärda beloppet, uttalade riksdagen sin bestämda förväntan, att, då det begärda anslaget beviljades, den ifrågasatta löneregleringen för personalen vid museet och livrustkammaren icke längre undanskötes samt att densamma genomfördes utan att vidare anspråk på statens medverkan därtill framställdes. Den då ifrågavarande löneregleringen genomfördes från och med år 1914.

Vid 1918 års lagtima riksdag anvisades särskilt anslag å 3,000 kronor (såsom »förslagsanslag, högst,») till arvoden åt extra biträden samt vikariatsersättning vid livrustkammaren. Det var beräknat, att av anslaget 2,500 kronor skulle användas till arvode åt en amanuens samt 500 kronor till avlönande av tillfälliga biträden och till vikariatsersättning vid förfall för föreståndaren under semester, sjukdom, tjänteresor m. m.

Då vid sistnämnda års riksdag anslaget till nordiska museet höjdes till 120,000 kronor, skedde detta på grund av ökade utgifter för tjänstemännens avlöning (däribland ålderstillsätt till föreståndaren för livrustkammaren) ävensom i följd av stegrade kostnader i övrigt för museets verksamhet.

Samma riksdag anvisade ock anslag på tilläggsstat för år 1918 för beredande av krigstidstillägg och krigstidshjälp åt nordiska museets personal för år 1918; varefter 1918 års urtima riksdag anvisade medel på extra tilläggsstat för år 1918 för beredande av extra krigstidstillägg och extra krigstidshjälp för tiden från och med den 1 juli till och med den 31 december 1918 åt museets personal.

1919 års lagtima riksdag har på extra stat för år 1920 anvisat såsom särskilda förslagsanslag, högst, följande belopp:

för tillsyn, underhåll och vård av livrustkammarens samlingar 6,200 kronor,

till iståndsättande av vissa föremål i nämnda samlingar 1,700 kronor,

till arvoden åt extra biträden samt vikariatsersättning vid livrustkammaren 3,000 kronor,

till arvode åt ett tekniskt biträde för vård av livrustkammarens samlingar (i handlingarna benämnd rustmästare och likställd med befattningshavare inom den s. k. preparatorsgruppen) 2,150 kronor samt

för avskrifter av äldre inventarieförteckningar angående livrustkammarens samlingar 1,200 kronor.

Samma riksdag har därjämte, till förstärkande av det för år 1919 till nordiska museet anvisade anslag å 120,000 kronor, till nämnda museum anvisat på tilläggsstat för år 1919 ett förslagsanslag, högst, 93,100 kronor, att utgå till nordiska museets nämnd för beredande av dyrtidstillägg för år 1919 åt museets personal.

Det nu sagda visar nogsamnt, hurusom riksdagen, vida utöver den år 1905 träffade överenskommelsen mellan svenska staten och nordiska museet, sökt bereda livrustkammaren såväl avlöningsförbättringar som personalökningar dels genom särskilda anslag och dels genom ökning av anslag till nordiska museet.

Den nu föreliggande framställningen avser emellertid allenast inspektör vid liv-

rustkammaren, föreståndaren för livrustkammaren samt vissa andra där anställda extra tjänstemän.

Lika med statskontoret kan löneregleringskommittén icke förorda bifall till den förevarande framställningen i vad den angår inspektor vid livrustkammaren.

Med avseende å de bestämmelser, som gälla beträffande tillfällig löneförbättring under år 1919 för vissa ordinarie och extra befattningshavare inom den civila statsförvaltningen, anser kommittén — jämväl i likhet med statskontoret — tillfällig avlöningsförbättring för år 1919 ej kunna medgivas någon av nu ifrågavarande befattningshavare.

Däremot har kommittén, i anslutning till vad statskontoret föreslagit, ej något att erinra mot en framställning till riksdagen, att å tilläggsstat till riksstaten för år 1920 under åttonde huvudtiteln uppföra för ifrågavarande ändamål ett förslagsanslag, högst, å 2,000 kronor, att, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, användas i huvudsaklig överensstämmelse med de föreskrifter, som beträffande motsvarande befattningshavare inom den civila statsförvaltningen må varda gällande för år 1920.

Jag har rätt länge uppehållit mig med frågor, vilka till synes kunna vara den nu föreliggande framställningen något ovidkommande, men jag har gjort detta dels för att bringa i erinran den ställning i förhållande till statsverket, som intages av livrustkammarens personal, dels ock för att påvisa, hurusom riksdagen, långt utöver vad ursprungligen tänkts, beviljat medel till avlöningsförbättringar åt denna personal. I betraktande såväl av sistnämnda omständighet som av det berättigade i önskemålet, att personalen vid livrustkammaren varder i avlöningshänseende likställd med motsvarande befattningshavare i statens tjänst, finner jag från principiell synpunkt intet vara att erinra mot ett bifall till ifrågavarande framställning.

Departementschefen.

I avseende å densamma ansluter jag mig till den såväl av statskontoret som löneregleringskommittén förordade begränsningen av den personal, som nu skulle ifrågakomma till förenämnda löneförbättring. Det skulle sålunda allenast gälla föreståndaren samt vissa extra tjänstemän.

I fråga om det för ändamålet erforderliga anslagsbeloppet har jag intet att erinra mot vad statskontoret och löneregleringskommittén tillstyrkt, härvid jämväl hänvisande till den framställning, som av Kungl. Maj:t till innevarande års riksdag avlätits angående tillfällig löneförbättring för år 1920 åt befattningshavare inom den civila statsförvaltningen.

Löneförbättringen bör efter Kungl. Maj:ts bestämmande utgå i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som varda fastställda för motsvarande förmån för civila tjänst innehavare.

Jag hemställer alltså, det täcktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen att till beredande av tillfällig löneförbättring under år 1920 åt föreståndaren för livrustkammaren och viss

Kungl. Maj:ts Proposition Nr 349.

där anställd extra personal bevilja på *tilläggsstat* för år 1920 ett förslagsanslag, högst, å 2,000 kronor, att efter Kungl. Maj:ts bestämmande utgå i huvudsaklig överensstämmelse med de föreskrifter, som beträffande motsvarande befattningshavare inom den civila statsförvaltningen må varda gällande för år 1920.

Till denna departementschefens av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Harald Frisk.